‘ Het is verheugend, dat een historicus, die als directeur van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie een functie heeft als rijksambtenaar, voor zichzelf en tegenover zijn hoogste opdrachtgevers de vrijheid heeft opgeëist om met een eigen zienswijze aan te komen in een geschiedschrijving naar staatsopdracht. Er zijn in Nederland wel publicisten geweest die hem een te grote voorzichtigheid hebben verweten en een te grote behoedzaamheid in zijn taak van rijksambtenaar. Het boek *Voorspel* levert een tegenbewijs; het is een subjectief boek geworden in de zin waarin een historicus subjectief behoort te zijn; dat het in de opbouw heeft beantwoord aan de meest objectieve methoden van wetenschappelijke methodiek, daarvoor staat niet alleen de persoon van dr. De Jong maar ook de vele geraadpleegde deskundigen met hun honderden opmerkingen borg.

Voor dr. De Jong is de geschiedschrijving van de Nederlandse lotgevallen in de Tweede Wereldoorlog niet alleen een oefening in historisch-wetenschappelijke discipline maar ook een les voor het heden. De herhaling van oude fouten kan vermeden worden, zegt hij in zijn inaugurele rede, maar evenzeer is onvermijdelijk, dat men nieuwe fouten maakt. “Zo slaagt en faalt elke gemeenschap op haar plaats, op haar tijd, op haar beurt.” Dr. de Jong heeft met zijn eigentijdse geschiedschrijving een bijdrage willen leveren tot de hedendaagse meningsvorming; in het besef dat die visie een persoonlijke is en de geschiedenis “een discussie zonder einde” (Geyl).’

De Jong werd om zijn politieke overtuiging en de invloed daarvan op zijn geschiedschrijving door anderen gekritiseerd. In het communistische dagblad *De Waarheid* en in het communistische maandschrift *Politiek en Cultuur* werd hem een ‘dubieuze geschiedschrijving’ verweten. Gerard Maas vatte in *Politiek en Cultuur* 30 (oktober 1970) *Voorspel* samen als een reeks van ‘vervalsingen en verdachtmakingen in plaats van feiten’. Bart Schmidt schreef in *De Waarheid* (11 februari 1969) onder andere:

‘ ‘Met de centen van de belastingbetalers en onder verantwoordelijkheid van de regering heeft de Staatsuitgeverij in samenwerking met het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie een nieuw boek uitgegeven, dat voor geschiedschrijving moet doorgaan maar veel meer met vervalsing van de geschiedenis te maken heeft. De inhoud van *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog* – geschreven door dr. L. de Jong – wijst er op dat de verschijning aan de vooravond van de Februaristakingsherdenking beslist geen “toeval” is. Nu het zelfs voor L. de Jong en zijn vrienden niet mogelijk is gebleken de grote rol van de CPN in die staking te ontkennen tracht hij tegenwicht te zoeken in de bekladding van de CPN, waaraan hij zich onder de schijn van historische beschouwingen te buiten gaat. De rapporten van allerlei geheime diensten blijken daarbij zijn voornaamste bronnen.

Zijn optreden als advocaat van de Westduitse herbewapening, als